

FÜGGETLEN MAGYARSÁG

Egy száma
12
fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Mátyás király-tér 10. szám.
Telefonszám: 164.

Felelős szerkesztő:
DR. KNÉZY LEHEL.
Lapkiadó:
DR. BAJAI ERNŐ.

Előfizetési árak:
Helyben negyedévre 8 pengő.
Vidékre negyedévre 8 „

Egy szám
12
fillér.

Szegényügy és óvodaépítés a város tegnapi közgyűlésén.

Tegnap, hétfőn délután rendkívüli közgyűlésre ültek össze a városatyák. A közgyűlés tárgysorozata száraz ülést sejtetett s így csekély érdeklődés mellett nyitotta meg Bisztray-Balku Gyula főispán az idei év első rendkívüli közgyűlését. A tárgysorozat szereplő tárgyak nem tudták megmozdítani a bizottsági tagurak érdeklődését. Az első, ami feltűnt az, hogy a pódiumon a tanácstagok részére fentartott ülőhelyek közül két hely: Nagy Márton műszaki tanácsos és a katonának bevonult dr. Binder Péter adóügyi tanácsnok helyei üresek voltak. Az ülés lefolyása a következő volt:

A képviselőház házszabályait

a belügyminiszter kihirdetés végett megküldötte Baja városának. A tanács azt bemutatta a törvényhatósági közgyűlésnek és a hírlapok útján meghirdeti.

A dr. Vass József népjóléti miniszter támogatásával

a szegényügy

mélyrehatóbb rendezése végett megindított társadalmi szervezkedés rendszeresítésének ügyét dr. Puskás Dezső helyettes polgármester referálta. A szociális problémák a városi közigazgatásra is jelentős feladatot rónak: a közigazgatás munkájába most a társadalom is bekapcsolódik. P. Oslay Oswald ferencendi provinciális Egerben megszervezte a szegényügynek társadalmi uton való megoldását. Ezt a mintát magáévá tette a népjóléti miniszter, aki megbizta a provinciális, jöjjön le Bajára és szervezze meg itt is egri mintára a szegényügy rendezését. Köszönő feliratot intéznek dr. Vass miniszterhez a gondoskodásért; a törvényhatóság pedig ajánlja fel lelkes támogatását annál inkább is, mert a szegényügy rendezése intenzíven biztosítja a társadalom nyugalmát. A szegényügy rendezéséről szabályrendelet foglalkozni: felállítják a szegényügyi hivatalt: felhívást intéznek a lakossághoz, hogy minden kérelmetől s koldustól tagadják

meg az alamizsnanyújtást s utatsítsa az illetőt a városi szegényügyi hivatalba. A rendőrséget is felhívják a koldulási tilalom szigorú ellenőrzésére. Kéri a tanács, hogy a javaslatot fogadja el a törvényhatóság és küldje fel a népjóléti miniszterhez.

Konkrétum helyett csak keret váz.

Dr. Gonczlik Kálmán apát hosszabb felszólalásában azt mondta: szívesen hallotta volna azt, ha konkrét megoldási formát tártak volna a törvényhatósági bizottság elé: de így a javaslatban csak az előzetes megbeszélés alapján leszögezzet kereteket lát, ami a végleges kivitelnél ilyen, meg olyan megoldást is nyerhet. Örömmel köszönti a szegényügy megoldásának új utját, ha az tényleg jobb lesz, mint volt eddig. Megállapítja, hogy a szegényügy Baján eddig sok kívánni valót hagyott maga után. Ámbár azt is konstatálja, hogy Baján nem ölt veszedelmes méreteket a szegénység nyomora s a segélyre szorulóknak mindig nyitott ajtót találtak a jobb módúaknál. Nagy elismeréssel szól a Baján 12 év óta működő Szociális Misszióról s javasolta, hogy az új városi hivatal adminisztrációjának megszervezésénél gondoljanak erre a nagy érdemeket szerzett jótékony egyesületre s annak az exponenseit állítsák be az új hivatal szerveiként. (Miután a közgyűlésen más nem adott hangot, azért mi sietünk leszögezni itt, hogy a többi bajai jótékony célú egyesület, mint a Kath. Nőegylet, az Izr. Nőegylet, a Jótékony célú Izr. Leányegylet, a Lorántffy Zsuzsánna ref. Egylet, a Luther Szövettség, a Kath. Leányklub époly eredményes és megbecsülendő karitatív munkásságot fejtett ki a multban, amivel szintén elévülhetetlen érdemeket szereztek a szegények istápolása terén. Ezt a tevékenységet sem szabad elfeledni s ezekre is figyelemmel kell lenni a szegényügyi hivatal adminisztrációjának kreálásánál.)

A város álláspontja.

Dr. Puskás Dezső helyettes

polgármester dr. Gonczlik felszólalására az fejtette ki, hogy ez az akció még igen friss, hiszen csak most volt itt a provinciális. A hatóság azonban azonnal intézkedett s erre a preventívára kért most félhatalmazást: amelyben a szegényház, munkaközvetítő és szegényügyi hivatal egységes vezetés alá kerül Szűcs Jenő szegényházi gondnok kezében. Sikert csak úgy érhet el ez a nemes akció, ha egyesítik az erőket. A munkánál szükség lesz mindenkire, nemcsak egyesekre s nemcsak egy jótékony intézmény támogatására.

A szegényügy új korszaka.

Dr. Gonczlik Kálmán újabb felszólalásában fixirozza, hogy nem akart ő külön álláspontot elfoglalni felszólalásával, hanem csak a szegényügy terén le akarta zárni a régi utat akkor, amikor új utra lépnek.

Az óvodaépítés ügye.

Dr. Puskás Dezső helyettespolgármester bejelentette, hogy a kultuskormány 15.000 pengő államsegélyt engedélyez egy kisdudóvó építéséhez, ha Baja városa a Harangláb-terén az állami típusoknak megfelelő óvodát építet. A helyettespolgármester elmondotta dr. Benisch Arthurnak, a

kultuszminisztérium óvodaügyi referensének bajai látogatását, valamint azt, hogy megtekintett egy csomó kijelölt helyet s eközben terelődött figyelme a Harangláb-terre, amelyhez ragaszkodott, hogy ott építsék fel az új óvodát. Viszont Baja városa most nincs abban a helyzetben, hogy a mintegy 36000 pengő még szükséges összeget folyósítsa. Felmerült az lehetőség is, hogy a lovas-laktanyában egy lakrészt alakítsanak át erre a célra, de még ez a megoldás sem perfekt. A javaslat az volt, hogy biztosítsák a város részére óvodaépítési célokra a tízenötezer pengőt s majd felépítik, ha a városnak is lesz pénze.

Dr. Gonczlik Kálmán figyelmeztette a tanácsot arra, hogy a Harangláb-terén nem építkezhet, mert az nem városi tulajdon, hanem a katolikus egyházné.

Dr. Puskás Dezső: A Harangláb-teréről nem lehet szó, először, mert annak a városrésznek ez az egyetlen játszótér, másodsor, mert az nem központi fekvésű és harmadszor, mert a talajviszonyainál fogva nem alkalmas óvoda építési célokra.

Dr. Gonczlik: Hát az nem gátló körülmény, hogy az a tér nem a városé?

A katonai kincstár bajai építkezéseit tudomásul vette a törv. hatósági bizottság. Az építkezés céljaira a Posványoson 15 hold területet és a vásártéren 2 parcellát enged át a város.

A mult évben Baja városa és a katonai kincstár között szerződéses megállapodás jött létre utászaktanya építése ügyében. A megállapodás az volt, hogy a város átenged a Posványoson 15 kat. hold területet térítés nélkül a katonai kincstárnak kaszárnyaépítési célokra, valamint tisztii lakások építési céljaira a vásártéren a 210 négyszögöles 44-es számú és még egy parcellát. A megállapodás másik pontja még az volt, hogy az építési költségek fedezésére a város veszi fel a 4.5 millió pengős hosszulejratu kölcsönt, amit azonban a kincstár amortizált volna 25 év alatt.

Később a helyzet megfordult.

A honvédelmi miniszter nem járult hozzá ehhez a megállapodáshoz, hanem úgy határozott, hogy az e cimen évente rendelkezésre álló hét millió pengő erejéig végez kincstári építkezéseket addig, amíg futja az összegből. Erre a már elkészített tervek helyett új vázlatteket dolgozott ki Nagy Márton műszaki tanácsos, de most már az új tervek nem mozogtak oly széles mederben, mint először.

Pár héttel ezelőtt járt Baján a katonai kincstárnak egy bizottsága Végh Sándor államtitkárral s ekkor a város új megállapodást kötött a katonai kincstárral. Ezen szerződés szerint minden marad a régiben, csak nem a

6 pengős Bemberg selyemharisnyánk

elismert legjobb minőségben minden tavaszi színben **boka aszur-nyillal** a legujabb. Keztyük, fehérneműek, **kalapok, sapkák tavaszi divatujdonságok, Lichtman, Popper stb. cipőkülönlegességek**

FISCHER PÁL divatüzletében

FENYVESI áruházban.

Gyalog rójuk a poros utat. Fogynak a kilométer kövek. A hatodiknál elének tünik Püspök-Nádasd község. Jobbról midjárt a barokk-stilben épült emeletes fiu-nevelő intézet, balról a tavaszi zöldbe borult park — kirándulá-sunk célja.

Porosan érünk az intézet ud-varába. Őszintén szólva megle-pett itt minden. Mindenre gon-doltunk, csak arra nem, amit lát-tunk.

Ez az épület javítóintézet. Ide hozzák a fiatalok kis megteve-lyedetteket. Magas kerítésnek semmi nyoma, a fiuk szabadon járnak-kelnek. Előttük a park, mögöttük a hatalmas gyümöl-csös. Meg sem szőkik meg innen senki. Itt nem bottal, itt szeretve nevelnek.

Nézzük az intézet történetét célját és lakóit.

A Mária-Terézia korabeli kas-télyt gr. Zichy Gyula — akkor még pécsi püspök — alakította át menhelyé 20 évvel ezelőtt. Jelenleg Wilhelm Károly igaz-gató, Pukli Ferenc és Kardos Jenő tanítók vezetése mellett fol-lyik a javítás. Az erkölcsökben erősnek kötelessége az erköl-csökben gyöngét támogatni. Szer-etni azokat, kiknek oly kevés szeretetben volt még részük. A gyermek látja, hogy szeretik, be-csülik, megbiznak benne; tudatá-ra jön: ohó, hisz én nem is vagyok oly utolsó, én is vagyok valaki. Kifejődik önbizalma, jó utra tér, megjavul.

A fiuk száma 80. Legtöbbje Budapestről való. Bűnözésük okai a családi élet züllyöttsége és a nyomorúság. Az apa az anya elváltan élnek. Egyikük sem vál-lalja a gyermeket. Ez csavarog, próbál munkát szerezni; nem kap; éhes; elköveti az első lo-pást. Elfogják. Ugy kerül aztán ide. Másik a nyomorúság. Apa nincs. Az anya a gyárban küzd az életért. A fiu egyedül marad. Nincs ki gondját viselje. Rossz társaságba kerül. Elrontják, rá-beszélik s újra megterem az első bűn. Nem is gondol arra, hogy nem szabad. Kell — mert élni akar.

Ezek a fiuk nem züllyöttek. A szükség vitte a kezét, nem a romlottság. Az intézet feladata: leszoktatni a rosszról és a jóra nevelni, hogy a társadalomnak hasznos, a hazának pedig jó pol-gárává váljanak.

Szabad kis állam. A hat ösz-tályu elemi iskolában nyernek oktatást az isk. kötelezettek. — Háromféle iparágat tanulnak: szabó, cipész, asztalos. Maguk sütnek-főznek, maguk végzik a gazdasági munkát. Van kertésze-tük, honnan igen keresett kerti-

munkások kerülnek ki. Sőt aki-nek más iparághoz van kedve, kiadják tanoncnak. A megbizha-tók két heti szabadságot is kap-hatnak és valamennyien hazuról csomagot; már aki kap... Élel-mezésükkel saját vallomásuk alapján megelégedettek. Cserkész-csapatuk is van, melynek a tag-jai a legjobb és legmegbízhatóbb fiuk. E csapatba bejutni ott — kiténtetés.

Összejárjuk az épületet: rend. Bebarangoljuk a parkot: fensé-ges. A levegő telve ózonnal, a szív fantáziával és nóta, hegedű-szó száll a vén fák között... Az ebéd felejthetetlen. A lejártszott kis szindarab megkapó.

Leértünk hálánkat a hősök emléke előtt s megfogadtuk, ha újra körülhordozzák a véres kar-dot, mi is az ő nyomdokaikon járunk: ez az idő pedig nincs messze!..

Ujra poros ut, de most mintha rövidebb volna. Kart a karba öltve ballagnak a vén diákok haza — egy hét múlva pedig — a szebb jövő felé!

Ujváry Ferenc
V. é. t.j.

HIREK.

— A villamosüzemek új igazgatósági s felügyelő bi-zottsági tagjai. A Városi Gáz és Villamosüzemknél lejárt Lem-berger Rezső és Fenyő Zsigmond igazgatósági tagok megbízatása, akik automatikusan kiléptek. A tanács javaslatára a közgyűlés ismét megválasztotta őket. — Ugyanigy volt a Gáz és Villa-mosüzemek felügyelő bizott-ságánál is, ahol Bessenyi Miklós takarékpénztári és Löwinger Jenő bankvezérigazgatók megbízatása járt le. Őket is ismét megválasz-totta a közgyűlés további három évre.

— Elutasították Buday Irén kérelmét. Buday Irén volt vá-rosi díjnok elmaradt illetménye-inek folyósítását, szolgálatba való visszavételét, esetleg nyugellátá-sát kérte a törvényhatóságtól. A kérelmet dr. Puskás Dezső he-lyettespolgármester referálta. Bu-day Irén 1919-ben kilépett a vá-ros szolgálatából s állami szol-gálatba lépett. Kérése teljesítésére nincs alap. A tanács javalata alapján elutasította kérelmével a közgyűlés.

— Uj mérnöki iroda. Nagy Márton építésmérnök műszaki tanácsos a Baja városnál viselt állásáról lemondott és tervező irodáját Zombor-utca 1. (Uj vá-rosi bérház) sz. a. nyitotta meg.

— Makacs székrekedésnél, vastagbél, katarus, gyomorhaj, puffadás, vértorlódás, sárgaság, aranyeres csomók, csipőfájás ese-teiben a természetes »Ferenc Jó-zsef« keserű víz, reggel és este egy-egy kis pohárral bevéve, rend-kívül becses háziszer. Klinikai megfigyelések tanúsága szerint a Ferenc József víz még ingerlé-keny belüi betegeknek is fájdalom nélkül hat. Kapható gyógyszer-tárakban, drogériákban és füszer-tizetekben.

— Uj autófuvározási válla-lat. A törvényhatósági közgyűlés kedvezően véleményezte az I. foku iparhatóság javaslata alap-ján Szabó Antal bajai lakósnak gépkocsival való iparszerű árufu-varozási iparendelő megadás iránti kérelmét a kereskedelem-ügyi miniszternél.

Esővíz medencék elkészíté-sét legolcsóbban vállalja.
GRÜNHUT és TÁRSA
Telefon 160.

— Néhai dr. Nyiraty Dezső városi főügyész özvegyének városi közgyűlésen dr. Bernhart Sándor városi tiszt főügyész referálta a dr. Nyiraty Dezső vá-rosi tiszt főügyész özvegye ré-szére utalványozandó özvegyi ál-lás megállapítását. Dr. Nyiraty Dezső, aki az idén március 10-ikén hunyt el, 1922 március 22-ikén lépett városi szolgálatba. A törvény értelmében öt évi köz-szolgálat után joga van az öz-vegyének özvegyi nyugdíjra, amely a tiszt főügyész legutolsó javadalmazásának 50 százaléka, va-gyis havi 243 pengő, miután dr. Nyiraty Dezső főügyészt a tör-vényhatóság a VI. fizetési osztály B. csoportjából az A csoportba léptette elő. Egyébként még a mindenkor lakbér illetményt él-vezi.

— Nyugdíjazott bába. A törvényhatósági közgyűlés tegnap nyugdíjazta özv. Kazal Józsefné városi bábát.

— Halálözás. Ujvidéken meg-halt Tóth Flóra, Tóth Kálmán írónak és költőnek nővére 89 éves korában.

— Nem perelhető a korcs-mai italadósság. Az 1928. évi II. t.-c. értelmében a bíróságok kormai italadósságot többé nem ítélnék meg s a bíróság előtti követelésbe be sem tudható. Ezzel az ide vonatkozó vármegyei szabályrendeletek hatályukat vesz-tették. Régen 4 forint, ujabban 10 pengő volt a maximuma a perelhető korcsmai hitelnek. Most ez megszűnik s jövőben az ital-mérők ilyenforma követeléseket bíróság előtt nem érvényesít-hetnek.

— Ujpól kedvezményesen lehet Budapestre utazni. Teg-nap zárult Budapesten a Nem-zetközi Árumintavásár. Helyette május 18-ikán nyillik meg az agancs kiállítás, amely máj 28-ig tart. 50 százalékos kedvezmé-nyes utazási jegyeket kiad a ba-jai Menetjegy iroda.

— Uj ércpénzek. Kereske-delmi és pénzügyi körök avval a kéréssel fordultak a pénzügyi kormányzathoz, hogy a két és öt pengős ércnek verésével egyide-jűleg a gazdasági élet meg-könnyítésére 5 filléres váltópénzt veressen mert annak hiányát erő-sen érzi a püzügyi és gazdasági élet.

— Ipar vasutat épít a kele-biai téglagyár. A kelebiai Ha-nák és Spisits-féle (azelőtt Mor-vai-féle méshomoktéglagyár a gyártól a homokbányáig húzódó iparvasutat épít. Az uj iparvá-gány 1060 m hosszú lesz és ezen szállítják a téglagyártás-hoz szükséges homokot a gyárba.

Diszes cement-, márvány-mozaik lapokat, lábazatokat és műkő-siremlékeit a leg-jobb és legszebb kivitelben, állandóan nagy választék-ban ajánlja
GRÜNHUT és TÁRSA
Telefon 160.

MOZI.

Mámor.

A bécsi Sascha-filmgyár és a londoni British International Pik-tures közös elhatározásával Bécs-ben, a hatalmas Sascha és Vita műtermekben modern, nagyvilági filmdráma elkészítését határozták el és igazi internacionális gardát szerződtek. A film főszerepét Betty Balfour, a népszerű angol primadonna játszotta, a többi szerepekben a francia Jack Tre-vor, az angol Vivian Gibson és a német Ottó Hartmann excel-lálnak. A nemzetközi tőkét és társaságot Bolváry Géza magyar rendező izlésére és vezetésére bízták. A film egy nagyvilági mulatóhelyen, a Krözusók Eldo-rádojában játszódik le, ahol egy kis mosogatóleány áll a téma középpontjában. Hogy ez a kis mosogatóleány hogyan lesz ra-gyogó primadonna és milyen szenvedéseken megy keresztül, amíg érvényesül, az a változatos, érdekes és színes meséje ennek a filmnek, amelyet Bolváry Géza nagy kozzáértéssel, rendkívül sok ötlettel épített fel.

Itt említjük meg, hogy az Uránia szerda esti előadása, a Jánoska-ünnepélyre való tekin-tettel kivételesen este 9 órakor kezdődik.

U-R-Á-N-I-A

Május 15-én, szerdán d. u. 6, este 9 órakor.

A londoni Britis Internacionál filmgyár remeke

Mámor

Egy fiatal lácány életregénye 12 felv. — Fősz: Betty Balfour, Jack Trevor és Lilian Gibson.

Pardon, tévedtem Jávor szarvas
Vigjáták 2 felv. Tanulsdog.

FIGYLEM! Tekintettel a Szent János ünnep tiszteletére rendezett vízi ünnepélyre, az esti előadás kivételesen 9 órakor kezdődik.

Fávarantált
tél a
legjobb árban
Grün Társsa
Téglagyárban.
Telefon 190.
Tisztelem a n. é.
közönség előtt
szigelet
Halpárden nap!
Kizárólagi Serfözde
Májusi ünnepélyre
Napórátói zene
Továbbpartfogást
Kér
Bioszal
GRÜNHUT és TÁRSA.
Aundás
Két ünnepély
Rendör
Május 20-ig
Lovon. és
Dr. János
éjjel
Az ünnepélyre
Sajánnyu
Nyak
olcsó
UTR Fial
Erzsébet u. 38.

